

tinuum cæmeterio suo. At vero quando una Ecclesia ita est alteri contigua, ut sit illi annexa, principali interdicta, etiam erit interdicta annexa, quia est veluti capella ejus, et ita in ea procedit dispositio cap. Si civitas. Et locum etiam habet illa regula juris, accessorium sequi principale. Non potest autem moraliter contingere, ut tales Ecclesiæ sint diversarum jurisdictionum; tamen si hoc fingeretur, etiam tunc procederet regula posita, propter rationem proportionalem datam de interdicto generali; nam in hoc etiam absoluta et sine exceptione est interpretatio capituli Si civitas; e contrario vero non videtur moraliter accidere, ut interdictum speciale directe feratur in Ecclesiam accessoriam alteri; quia talis Ecclesia comparatur ad aliam ut capella et pars; interdictum autem ferri non solet in partem. Si tamen fingamus ita ferri, revera non maneret ex vi illius interdicti alia principalis Ecclesia interdicta, quia non est illi annexa, sed e converso, et principale non sequitur accessorium. Item non est capella nec cæmeterium ejus. Denique comparatur ad illam, ut commune ad particulare, inter quæ non est conversio; sicut si poneremus unum altare vel capellam alicujus Ecclesiæ directe tantum interdicti, non maneret opterea interdicta tota Ecclesia.

28. *Dubium.* — Atque hæc exempla videntur sufficere, ut ex eis intelligatur, quid comprehendat interdictum generale vel particulare. Doctores vero et Summistæ addunt alias quæstiones, quæ in sola vocis ambiguitate positæ sunt. Contingit enim propter delictum domini, terram ejus interdicti; dubitant ergo, si ille habeat plures terras, titulis æqualibus domini, vel inæqualibus, scilicet, unam titulo domini, aliam pignoris, emphyteusis, etc., an omnes, vel quæ illarum interdictæ sint, ut videre licet in Sylvestro, *Interdictum*, 2, num. 3 et 4, et Antonino, 2 part., tit. 26, cap. 2, et Interpretibus juris Canonici in dict. cap. Si sententia, et Si civitas. Sed hic de re nulla est quæstio, sed solum de sententiæ incertitudine, orta ex communi termino, nec satis contracto ad individuum significationem. Et ideo primum omnium generales regulæ applicandæ sunt et servandæ; consideranda est enim proprietas vocis, et circumstantiæ tam materiæ quam personæ, et occasionis interdicti ferendi, etc. Et si pensatis omnibus adhuc manet indefinita et incerta locutio, sententia censuræ erit

nulla, utpote ambigua et incerta; si vero ex verbis et circumstantiis constare potuerit sufficienter, de qua terra sit sermo, illa erit interdicta.

29. *Secunda regula.* — *Improbatur quorundam opinio.* — Ad hoc autem judicium ferendum deservient nonnulla indicia circa proprietates locutionum, quæ vel ex dictis auctoribus sumuntur, vel excogitari possunt. Primum, quando locutio est in singulari sine signo distributive, nunquam comprehendit plures terras non continuas, seu quæ unum corpus politicum non componunt, quod sub propria significatione talis vocis cadere possit. Ratio est clara, quia terminus in singulari numero multa in rigore non comprehendit, nisi copulative, si distribuatur, vel collective, si in ea significatione sumi possit. Propter quod dixi, *nisi terra sit continua*, quia tunc optime comprehenditur tota nomine singulari, significatione collectiva. Idemque est, quando, licet non sit continua, componit unum corpus politicum, ut unum Regnum, unam Provinciam, etc. Et ideo, quando neutrum horum intervenit, jura, quæ ferunt hanc censuram, si volunt plures terras comprehendere, in plurali loquuntur, ut patet ex Extrav. *Super gentes*, de Consuet., ubi etiam distributio additur, quæ mihi in rigore non videtur necessaria; nam si in plurali dicatur, *Interdicimus terras, civitates, aut oppida Petri*, licet habeat plura quam duo, omnia in rigore sermonis comprehendendi videntur, quia illa pluralis locutio relata ad talem personam juxta moralem locutionem comprehendit omnia. Secundum, quando dicitur terra, vel civitas Petri, etc., in rigore sermonis significatur illa, cujus ipse est dominus, ut ex latina significatione constat. Unde, si plures terras æque possideat sub dominio suo, per se loquendo talis locutio ambigua est, ac propterea sententia nulla. Dico autem *per se*, quia si per antonomasiam soleat illa vox accipi pro principaliori, et quæ est veluti caput sui status, vel illa, in qua habet domicilium, vel diutius habitat, vel (juxta subjectam materiam) illa, in qua commisit delictum, pro quo fertur interdictum, tunc ex adjunctis, et communi usu vocis tolletur ambiguitas, et tunc constat terram subijci tali interdicto. Cavendum autem est hoc loco quod aliqui dicunt, quando interdicuntur terræ alicujus committentis delictum, comprehendit etiam terras illorum, qui cum illo in delicto communicarunt. Est enim hoc aperte

falsum, nisi in ipsa sententia fiat expresse extensio ad cooperatores delicti, et terras eorum. Quia pœna non est extendenda ultra terminos ejus, quando talis extensio in jure non est expressa; sed ex vi verborum sententia lata in aliquem delinquentem non extenditur ad coadjutorem vel cooperatorem, nisi exprimat. Quod maxime verum est, quando censura fertur contra singularem personam, prout contingit in prædicto casu; nam, quando interdicuntur terræ alicujus, ille est, qui singulariter punitur; et præterea terræ aliorum cooperantium non sunt illius; ergo in rigore non comprehenduntur sub illa locutione, neque ex aliquo textu potest talis extensio colligi. Sylvester vero supra favet huic sententiæ, quatenus ait, interdicta terra alicujus, interdicti terram, quæ illi favit in crimine. Sed hoc etiam censeo falsum, nisi etiam illa terra sit illius, nam aliud est esse adjutricem, aliud esse subditam, et verba illa significant in rigore hoc posterius, non illud prius; et non sunt extendenda extra propriam significationem.

30. *Tertia regula.* — Tertia regula est: quando aliquis possidet plures terras inæqualibus titulis, si locutio sit singularis, intelligitur de illa, qui propriissime est sua, id est, cujus est absolutus dominus, licet habeat alias in emphyteusim, vel usumfructum, etc. Si vero locutio sit pluralis, comprehenduntur omnes juxta vim verbi, quod adjungitur et modum possessionis talis terræ; ut si verba sint, *terræ aut regna Petri*, quia hæc absolute significant dominium, non comprehendunt terras, quas possidet solum loco pignoris, aut quas tenet aut gubernat nomine alterius; comprehendunt autem omnes, quarum habet quaecumque dominium, vel etiam usumfructum, ut quas possidet maritus eo quod sint uxoris, vel quas habet in emphyteusim, etc. Quia hæc omnia solent dici alicujus, in communi usu loquendi. At vero, si verba sententiæ dicerent, *omnes terras possessas, vel gubernatas a tali persona*, tunc comprehenderentur etiam aliæ, juxta verbi exigentiam. Addit vero Sylvester, si aliqua ex illis terris sit etiam alterius domini innocentis, ita ut pro indiviso uterque sit dominus, talem terram non comprehendit illo interdicto, *ne innocens*, inquit *puniatur*, arg. cap. ult., 4, quæst. 4, quod parum ad causam facit; neque illa ratio in materia interdicti est efficax, cum sæpe in hac censura contingat quosdam gravari propter aliorum cri-

men, ob aliquam conjunctionem cum illo. Propter quod dubito de veritate illius dicti, nam si talis persona illam tantum terram haberet, et judex illam interdicere illo titulo, et sub illa forma verborum, *terram Petri interdicto subijcimus*, sententia non esset invalida, imo neque injusta, etiamsi esset alii domini illius terræ pro indiviso, quia licet alter sit innocens, non est inconveniens, ut gravetur interdicto, nec disciplina Ecclesiastica debet impediri propter consortium alterius in dominio; ergo similiter dicendum est in præsentem, quamvis non sola illa terra, sed simul cum aliis supponatur interdicto. Nihilominus alia ratione posset illa sententia defendi, quia terra, quæ est multorum pro indiviso, simpliciter non dicitur esse alicujus illorum, sed omnium simul, quia nullus eorum est absolutus dominus, sed partialis, quamvis non partis determinatæ, sed totius; et ideo non videtur comprehendendi sub illis verbis absolute prolatis et generalibus. Non dubito tamen, quin possit judex talem terram supponere interdicto, propter peccatum unius, ut ratio facta probat, et latius infra dicemus. Et ideo, si interdictum specialiter versetur circa talem terram, vel ille, propter cujus delictum fertur, non habeat aliam, idque judex non ignoret, tunc interdictum habebit effectum in illam, quia potestas non deest, et voluntas judicis jam satis explicatur.

*An interdictum personale semper in usu conjunctum sit cum locali.*

31. *Interdictum particulare ferri potest sine generali ejusdem generis, et e converso.* — *Quatuor complicationes interdicti localis et personalis.* — Ultimo dubitatur circa interdictum locale et personale, esto distincta sint, an in usu etiam separentur vel jungantur semper, ita ut nunquam feratur locale sine personali, et e converso, nec generale sine aliquo particulari, et e contrario. Possunt autem hic plures comparationes fieri, scilicet personalium inter se et localium inter se, et in his constat interdictum particulare ferri sine generali tam personale quam locale, quia censura unius personæ ex vi sua non extenditur ad communitatem, et idem est de particulari loco respectu communis. At vero e contrario videtur generale interdictum semper includere particulare cum proportionem; tamen jam dixi hoc ad summum esse verum



materialiter, et quoad effectus interdicti, non vero quoad rationem formalem et moralem modum ejus, ut satis explicui, et infra amplius declarabitur, explicando quæ differentia in hoc sit inter eos qui dederunt vel non dederunt causam interdicto. His ergo comparationibus omissis, personale et locale interdictum quatuor modis possunt inter se conferri, scilicet generale cum generali, et particulare cum particulari, vel generale personale cum particulari personali.

32. *Interdictum generale locale confertur cum generali personali.* — Prima ergo regula sit: interdictum generale locale non infert personale generale, neque e converso; loquimur per se et ex vi illorum, nam per accidens iudex vel lex possunt illa conjungere. Et sic est conclusio certa, et sumitur ex cap. Si sententia, de Sentent. excomm. Et ratio est, quia per interdictum locale solum prohibentur homines generatim illic celebrare vel audire divina, non vero extra illum locum, ut dicitur in prædict. cap.; ergo ex vi illius non interdicuntur personæ talis loci generatim, quia per interdictum generale personale prohibentur personæ simpliciter respectu cujuscumque loci, ut ibidem significatur, et infra latius videbimus. Similiter e converso ex vi interdicti generalis alicujus populi nullus locus ibi simpliciter interdicatur, quia quælibet aliæ personæ possunt ibi facere et audire divina, quia censura non transcendit terminos seu res significatas per verba legis aut sententiæ; interdictum autem locale solum est, quando locus ipse absolute et directe prohibetur, ita ut nec personæ ibi habitantes, neque extraneæ, etiam ex universa Ecclesia, possint facere, vel audire ibi divina.

33. *Cap. 4 de Usuris, in 6.* — Confirmatur ex c. 4 de Usuris, in 6, ubi prius ponitur interdictum personale generale, et propter contumaciam semestrem in illo, additur generale interdictum locale; ergo supponitur hoc non esse conjunctum cum illo. Item supponitur ex dicto cap. Si sententia, et ex proportionem ad interdictum locale generale, nam quoad hoc est eadem ratio: sicut interdictum locale excludit ab hoc loco omnes personas, non tamen omnes personas hujus loci ab omni alio loco, ita interdictum personale generale excludit quidem has personas ab omni loco, non tamen impedit ipsum locum absolute et respectu omnium; nullo enim jure hoc ostendi potest. Præterea hoc aliter colligi potest ex

dict. c. Si sententia, quatenus ibi dicitur, interdicto clero, non esse interdictum populum. Unde bene ibi Glossa infert, interdicto clero, non esse interdictam Ecclesiam, quia populus ab aliis clericis potest in illa audire officia; ergo multo minus interdicto populo, erit interdicta Ecclesia; magis enim conjuncta est Ecclesia cum ipso clero, quam cum populo. Imo, nec si ambo interdicanter, locus erit interdictus, nam semper militat eadem ratio. Atque hanc sententiam tenuit Navarr., c. 27, num. 167; et Soto, dist. 22, q. 3, art. 1; et auctor Compendii Mendicantium, verb. *Interdictum*, 3, § 43; et ex Canonistis Glossa in dict. cap. Si sententia, verb. *In clerum*, et verb. *Interdicti*, quam interpretes communiter sequuntur. Covarruvias autem, lib. 2 Variar. resol., cap. 8, circa finem, et dicto cap. Alma, part. 2, § 4, num. 7, inclinatur in contrariam sententiam, et sequitur Sylvestrum, Antoninum et quosdam alios quos refert. Et præcipue fundatur in cap. Quod nonnullis, de Privileg. Sed non recte, quia illud caput manifeste loquitur de interdicto locali, quod vocatur commune terræ interdictum, ut aperte Glossa ibi sentit, et expressius ibi Panormitanus dicens, quod ibi per privilegium conceditur, nunc esse jus commune, c. Alma mater. Addit Covarruv. conjecturam, quia illo loco possent celebrari divina publice et solemniter, et possent pulsari campanæ, si ipse locus non esset interdictus; hoc autem esset in ludibrium ipsius interdicti, nec possent personæ interdictæ moraliter excludi, imo esset quodammodo invitare illas; sed hæc omnia sunt accidentaria, per se autem omnia illa licent in tali loco; clerici autem cavere debent, ne personas interdictas admittant, et consequenter non debent dare signa, quæ ad vocandum populum dari solent; si tamen aliquod esset in usu proprium clericorum ad vocandos illos, illud dari posset. In modo etiam celebrandi juxta loci commoditatem et dispositionem se gerere tenebuntur; nam, si Ecclesia aliquantulum distaret, nec esset periculum, quod interdicti audire possent, libere poterunt celebrare; sin minus, tenebuntur submissa voce et januis clausis, etc., celebrare, non quia circumstantia vel impedimentum loci postulet, sed propter vitandos interdictos.

34. *Qui causam interdicto dedit, nullibi potest divinis interesse.* — Secunda regula sit: interdictum personale particulare non infert locale particulare; e contrario autem recte

infert, saltem quoad substantiam et effectum. Prior pars manifesta est ex ratione proxime facta, quia prohibitio personarum non infert aliquem locum esse simpliciter prohibitum, quod tam est verum de quolibet particulari loco, sicut de generali. Ut probetur altera pars, suppono primo, nullum locum etiam particularem posse supponi interdicto, nisi propter delictum alicujus personæ, quod satis constare potest ex dictis supra de censuris in communi; nam cum hæc sit gravis pœna, debet supponere culpam saltem in aliquo, quod infra latius tractabo. Secundo suppono, quando locus interdicatur ob delictum alicujus, illum, qui sua culpa dedit causam interdicto, neque ibi, neque alibi posse interesse divinis, ut colligitur ex dicto cap. Si sententia, ibi: *Qui culpabiles non existunt, possunt extra ipsam licite interesse divinis*; ergo qui existunt culpabiles, etiam extra locum interdictum non possunt interesse divinis; quamvis enim ibi sit sermo de interdicto generali, tamen cum proportionem est eadem ratio de particulari; atque ita omnes intelligunt. Hinc ergo concluditur, interdictum particulare locale virtute semper includere particulare etiam personale, quia ex vi illius semper aliqua vel aliquæ personæ manent simpliciter exclusæ a divinis in omni loco; sed hæc est propria ratio interdicti personalis particularis: ergo.

35. Atque hinc a fortiori sequitur tertia regula, nimirum interdictum generale locale virtute semper includere interdictum personale particulare, non tamen e converso. Prior pars constat ex præcedenti regula, nam si interdictum locale particulare aliud infert, multo magis generale. De quo est expressior textus in dict. cap. Si sententia. Et ratio est eadem. Secunda etiam pars est manifesta; nam si interdictum personale etiam generale non infert interdictum generale loci, multo minus interdictum speciale personale illud infert.

36. Ex quo sequitur tandem quarta et ultima regula, scilicet interdictum generale personale non includere virtute interdictum locale etiam particulare, sicut neque e contrario. Ratio prioris partis est manifesta ex dictis in prima regula, quia ex vi cujuscumque interdicti personalis nullus locus est per se prohibitus, quominus in eo personæ non interdictæ possint facere vel audire divina; ergo nullus locus particularis manet simpliciter interdictus ex vi cujuscumque interdicti

personalis, quantumvis generalis. Et ratio differentiæ quoad hoc inter locale et personale interdictum est, quod nullum interdictum fundatur in defectu loci sive generalis, sive particularis; fundatur autem omne interdictum, etiam locale, in delicto alicujus vel aliquarum personarum, quæ acerbius semper puniuntur; et ideo particulare interdictum personæ alicujus per se et ex vi institutionis semper est conjunctum cum quolibet locali. At vero e contrario quantumvis personæ interdicanter, etiam generatim, nullus locus specialiter prohibetur, quia neque est in illo specialis causa ipsius interdicti, neque in illum directe dirigitur interdictum ipsum. Dicunt vero aliqui, omne interdictum personæ esse interdictum loci, quia ratione personæ interdicatur locus, si in illo ipsa sit; imo hæc videtur esse directa intentio talis interdicti. Sed respondetur, falsum hoc esse, nisi ubi interdictum est deambulatorium, quod jam diximus utrumque comprehendere. At cum est personale ex intentione directa, solam personam interdicit; quod si ipsa sit in loco communi, v. gr., in oppido, non propterea oppidum est interdictum; si autem sit in templo, impedit quidem, ne tunc fiant divina, sicut impedit excommunicatus; non tamen propterea est locus interdictus, quia illo excluso, sine alia relaxatione poterunt ibi celebrari divina. Altera item pars facillima est, quia ex vi interdicti generalis loci non manet populus generaliter interdictus; ergo multo minus manebit propter interdictum particulare loci. Ratio autem utriusque est, quia culpa, ob quam fertur locale interdictum, non est in toto populo. Imo, licet contingeret, omnes personas populi esse culpabiles in tali delicto, singulæ quidem essent specialiter interdictæ, tamen in populum ipsum non esset latum generale interdictum.

*Aliæ interdicti divisiones proponuntur.*

37. *Divisio interdicti in totale et partiale.* — Quarta divisio interdicti addi potest in totale et partiale; totale voco illud, quod simpliciter fertur quoad omnes effectus interdicti, quale erit, quoties interdictum in locum seu personam profertur absolute, et sine ulla determinatione, ut notavit Navarrus, in Summa, cap. 27, num. 170. Partiale autem erit, quando solum fertur quoad unum vel alium effectum, quale erit, quoties verba juris vel sententiæ ita illud limitaverint, ut si



dicant: *Ab ingressu Ecclesie*, juxta cap. Is qui, de Sentent. excom., vel si tantum privet Ecclesiastica sepultura, argument. cap. 2 de Torneamentis, et idem est in similibus, ut notavit Covarruv. referens alios, in c. Alma, part. 2, § 1, num. 3, circa finem. Quæ divisio et doctrina est conformis illi, quam supra de suspensione tradidimus, et juxta illam est proportionaliter intelligenda; ideoque non oportet hic plura addere, sed ex his quæ de effectibus dicemus, res tota exacte constabit.

38. *Quinto dividitur in interdictum a jure et ab homine.* — *Ultimo in interdictum latum per modum censuræ, et tanquam pura pœna.* — Quinta divisio interdicti erit, quia aliud est a jure, aliud ab homine, quæ per se nota est, nam ab homine quotidie fertur; in quibus autem casibus feratur a jure, infra videbimus. Solum ergo hic applicanda sunt supra dicta de censuris in communi, et quæ infra dicemus de causis interdicti. Sexto et ultimo dividi potest interdictum in illud, quod per modum censuræ fertur propter contumaciam, et quod fertur tanquam pura pœna. Cujus divisionis sensus constat ex dictis in simili de suspensione, et ex doctrina de censuris in communi. Res autem magis in particulari constabit ex his, quæ dicemus de causis et de relaxatione interdicti.

## DISPUTATIO XXXIII.

## DE PRIMO EFFECTU INTERDICTI, QUI EST SACRAMENTORUM PRIVATIO.

Præquam de causis interdicti dicamus, visum est dicere de effectibus, quoniam et ad intelligendam exactius rationem interdicti, et ad faciliorem causarum cognitionem hæc disputatio confert. Omnes autem effectus interdicti ad tria capita revocantur, quæ sunt, privatio activa et passiva quorundam sacramentorum, privatio activa et passiva divinorum officiorum, et similis privatio Ecclesiasticæ sepulturæ. Atque hi tres effectus communes sunt proportionaliter omni interdicto, tam locali quam personali, et utriusque tam generali quam particulari. Et hæc intelliguntur per *interdictionem divinorum*, quando sub hac forma fertur interdictum, ut colligitur ex cap. Ex rescripto, de Jurejurando. Et in particulari explicatur in aliis juribus, quæ infra referemus expresse; tamen habentur hi effectus ut sin cap. Si civitas, et cap. Si sententia, et

cap. Alma mater, de Sentent. excom., in 6. Hos ergo tres effectus sigillatim explicabimus, eosque ad singula interdicta applicabimus. Solet autem addi quartus effectus, qui est prohibitio ab ingressu Ecclesie, de quo peculiariter videbimus, an sit effectus communis omni interdicto, an potius constituat peculiare interdictum.

## SECTIO I.

Quorum sacramentorum usus per interdictum prohibeatur.

1. *Ratio dubitandi.* — *Conclusio.* — Ratio dubitandi esse potest, quia in dicto cap. Si sententia, absolute dicitur, personas interdictas non debere Ecclesiastica accipere sacramenta. Quæ absoluta propositio æquivalet universali; nulla ergo sacramenta debent recipere, sed omnia sunt illis interdicta. Dicendum vero est, hanc prohibitionem implicite continere conditionem seu limitationem, scilicet nisi in casibus aut sacramentis a jure exceptis. Ita declaratur in cap. Alma mater, de Sentent. excomm., ibi: *Certis casibus et sacramentis exceptis.* Et quamvis loquatur de interdicto locali, tamen eadem proportionali ratione in cæteris procedit. Et hæc est communis sententia Doctorum in hoc loco, et Theologorum, et Summistarum, quos in re clara referre non est necesse. Videndum ergo superest, quæ sacramenta permittantur, nam cætera erunt prohibita.

*De baptismo.*

2. *Baptismus potest interdicti tempore solemniter ministrari.* — *Ad baptismi solemnitatem satis est quod aqua sit benedicta.* — Primo ergo excipitur baptismus, qui nullo interdicto prohibetur, quia est necessarium remedium ad salutem. Et quidem de personali interdicto, et quantum ad susceptionem hujus sacramenti id non oportuit jure caveri, quia ante baptismum susceptum nulla persona est capax interdicti, quia non est capax censuræ, ut supra suo loco diximus, et ideo non potuit Ecclesia interdiceri directe alicui personæ, ne baptismum suscipiat; potuit tamen fidelibus prohibere, ne in tali loco baptismum administrarent, vel etiam ipsis personis absolute interdiceri activam administrationem hujus sacramenti. Quod autem id non faciat per interdictum generale loci, constat ex cap. Responso, de Sent. excomm., et

ex cap. Non est verbis, de Sponsalibus; est tamen advertendum, in illis locis specialiter excipi baptismum parvulorum, per quod additum indicari videtur, baptismum adultorum esse illo tempore interdictum. Verumtamen vel illa locutio non est sumenda tanquam restrictio, sed tanquam denominatio quædam baptismi, qui veluti per antonomasiam ita vocatur, quia parvulis est maxime necessarius, aut certe illa restrictio ablata est in c. Quoniam, de Sentent. excom., in 6, ibi: *Nedum pueris, sed adultis propter periculum moræ exhiberi potest licite tempore interdicti.* Nam licet adultus possit per baptismum flammis salvari, tamen Ecclesia noluit ejus salutem in eo discrimine constituere, ut contritio vel amor Dei super omnia necessario illi habendus sit; neque etiam voluit uberiori fructu sacramenti, quoad gratiæ augmentum, et plenam remissionem culpæ et pœnæ quempiam privare. Colligitur præterea ex dict. cap. Quoniam, sacramentum hoc non solum privatim, sed etiam solemniter ministrari posse in loco interdicto, tum quia non postulat accidentariam necessitatem, ut administrari possit; sed quovis tempore dari permittit propter intrinsecam causam seu necessitatem, quæ est *moræ periculum*; quoties autem baptismus conceditur extra articulum necessitatis, solemnitas ejus concessa intelligitur; imo hæc nunquam licite dimittitur, nisi ob accidentariam necessitatem. Tum etiam quia in illo textu supponitur, hujusmodi baptismum dandum esse cum unctione chrismatibus; hæc autem unctio pertinet ad solemnitatem baptismi, et ex hac cæremonia alias licitas esse concludimus, quia non est major ratio de una, quam de alia, et quia illa unctio non nisi in plena adhibetur solemnitate. Quod etiam credimus jure antiquo et communi fuisse concessum; quando enim jus aliquid simpliciter concedit, et non limitat modum aut formam, intelligitur illud concedere secundum communem et usitatum ritum. Præsertim quia in hac materia, quando aliud vult, id exprimit, ut patet ex cap. Alma, de Sentent. excom., in 6. Et hæc sententia communis est, ut videre licet in Sylvestro, *Interdictum*, 5, num. 9; Navarro, cap. 27, n. 178; Covarruvias, in cap. Alma, part. 2, § 2, n. 7. Atque hinc fit, ut ea, quæ sunt quasi præparatoria ad solemnitatem baptismi, etiam liceant, qualia sunt catechismus; nam ordinatur ad convenientem dispositionem baptizati; item benedictio fontis seu aquæ, si facta

non sit, licet oppositum censeat Covarruvias, num. 6, cum Paludano, in 4, dist. 7, quia benedictio fontis non est necessaria ad baptismum. Dico tamen satis esse, quod ad solemnitatem baptismi spectat, ut aqua sit benedicta; probatur recte a simili ex dicto cap. Quoniam, ut paulo inferius videbimus. Crediderim tamen, hujusmodi solemnitatem et benedictionem, quatenus ad divinum officium spectat, faciendam esse cum circumstantiis præscriptis in cap. Alma, de quibus postea.

3. *Per interdictum particulare loci non prohibetur administratio baptismi in eo.* — *Non tenetur parochus, cujus parochia est specialiter interdicta, aliam adire ad baptizandum.* — Hinc colligo, hujus sacramenti administrationem per se non prohiberi in loco interdicto per interdictum particulare. Ita Calderinus, tract. de Interdicto, et Covarruvias supra, et Burgasius, de Sententia interdicti, n. 27. Et ratio est, quia prædicta jura simpliciter excipiunt baptismum. Verum est cap. Responso, et cap. Non est nobis, speciatim loqui de interdicto generali provincie aut civitatis, propter quod nonnulli Canonistæ tenuerunt hoc non esse extendendum ad interdictum particulare. Et favet illis, quod ex interdicto particulari non oritur tanta necessitas administrandi hoc sacramentum in loco interdicto, sicut ex generali, quia per hoc omnia loca prohibentur, et ideo si quærendus esset locus non interdictus, difficilis redderetur administratio talis sacramenti; at vero quando interdictum est particulare, potest facile, relicto illo loco, in alio non interdicto ministrari sacramentum. Unde etiam Covarruvias limitationem addit, *nisi commode sacramenta alibi ministrari possint.* Nam tunc putat non licere baptismum in Ecclesia specialiter interdicta ministrare. Quando ergo est moralis necessitas, certum est corollarium illatum a paritate rationis. Erit autem illa necessitas, si in populo non sit nisi una Ecclesia, et illa sit interdicta; vel, si sint plures, si omnes sint particulariter interdictæ; nam solemnitas baptismi in Ecclesia ministranda est et juxta Clementinam unicam de baptismo. Addo vero, ex vi talis interdicti per se non prohiberi baptismum in loco interdicto, tum quia si id licet in ea necessitate, non est propter exceptionem a generali prohibitione; nam hæc exceptio non est expressa in jure sub hac speciali ratione. Secluso autem jure, non esset illa sufficiens causa, ut id licite fie-